

РЕШЕНИЕ

№ 48

гр. Б., 29.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – Б., ВТОРИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на двадесет и трети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Георги Янев

Членове: Гюлфие Яхова
К. Динев

при участието на секретаря Анастасия Фотева
като разгледа докладваното от Гюлфие Яхова Въззивно гражданско дело №
20231200501029 по описа за 2023 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството по делото е образувано по въззивна жалба, подадена от адв. К. А., в качеството си на процесуален представител на жалбоподателите Д. А. Х. и Е. К. Х., двамата с адрес: гр. Б., ул. М.К.*, против Решение № 900012/17.01.2023 г., постановено по гр.д. № 2430/2018 г. по описа на Районен съд Б..

В жалбата са наведени подробни съображения за неправилност и необоснованост на постановеното решение. Сочи се, че са допуснати съществени процесуални нарушения, поради необсъждане на всички събрани доказателства за доказване на правно релевантни обстоятелства, както и неправилно възприемане на определени факти и доказателства. Сочи се, че ответницата Р. С. не е доказала направеното възражение по чл. 76 ЗН, както и не е подкрепила същото с нужните доказателства. Развиват се подробни съображения в тази насока, както и по повод направените възражения за неправилност и незаконосъобразност на постановеното първоинстанционно решение. Прави се искане за отмяна на атакувания акт, като се допусне делба на имота.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК не е депозиран писмен отговор от ответните страни.

Съобразно правомощията си на въззивна инстанция, определени в чл. 269 ГПК, при извършената служебна проверка се констатира, че обжалваното

решение е валидно и допустимо, а по същество частично неправилно, поради следните съображения:

Районен съд - Б. е сезиран с иск за делба на недвижим имот, представляващ самостоятелен обект в сграда с предназначение жилище, апартамент с идентификатор № 04279.629.18.1.7, с площ от 77 кв.м., находящ се в сграда № 1, построена в поземлен имот № 18 кадастрален район № 629, ЕКАТТЕ 04279 по кадастралната карта на гр. Б., одобрена със заповед № РД - 18 - 32 от 10.05.2006г. на изпълнителния директор на Агенцията по кадастъра, адрес на имота гр. Б., п.к. ***, ж.к. С., ул. С.***, при съседни самостоятелни обекти в сградата: на същия етаж № 04279.629.18.1.8, под обекта № 04279.629.18.1.4 и над обекта: № 04279.629.18.10, ведно с мазе № 17 и 6,4501 % идеални общи части на сградата и от правото на строеж.

Първоначално искът е предявен от ищите Д. А. Х. и Е. К. Х. срещу ответника Р. П. С.. Образувано е гр. дело № 1755/2016г. по описа на Районен съд Б.. В исковата молба се сочи, че страните са съсобственици на процесния апартамент. Ищите са придобили в режим на СИО 1/2 идеална част чрез замяна, а ответницата Р. С. по наследство от нейната майка М.Д. – също 1/2 идеална част. По направеното възражение по чл. 76 ЗН от ответната страна Р. С. по указания на Окръжен съд Б. и след обезсилване на решението на първата инстанция при новото разглеждане на делото като ответниците са конституирани Ю. М. Х. - М. и С. М. М. – прехвърлители на 1/2 идеална част от имота. Образувано е гр. дело № 2430/2018г. по описа на Районен съд Б..

Районният съд е отхвърли иска за делба, като е приел за основателно направеното възражение за относителна недействителност по чл. 76 ЗН за извършената замяна.

Пред първата инстанция са ангажирани писмени доказателства, назначена е експертиза, от които се установява следната фактическа обстановка:

По делото не е спорно, че ищите са съпрузи.

Видно от удостоверение за наследници М.Б.Д., починала на 15.01.2012г., е оставила като наследници ответниците Р. П. С. - дъщеря, С. М. М. и Ю. М. Х. - М., последните двама внуци, деца на дъщеря й Р. П. М. починала през 2002г. Приживе М.Б.Д. е закупила процесния апартамент, видно от нотариален акт за покупко – продажба от дата 10.07.2006г.

С нотариален акт за замяна на недвижим имот от дата 10.03.2016г. ответниците С. М. М. и Ю. М. Х. - М. прехвърлят на ищите Д. А. Х. и Е. К. Х. 1/2 идеална част от процесния апартамент, притежавана по наследство от тяхната баба. В замяна на това вторите прехвърлят на първите друг свой собствен недвижим имот.

По делото са представени възстановителни решения на ПК Б., видно от които в полза на наследниците на И.Й.Д. са възстановени редица недвижими имоти. Наследник на посоченото лице е и М.Б.Д., съпруга на П.И.Д., който е син на И.Й.Д..

Пред районния съд е назначена СТЕ, по която вещото лице дава

заключение за средния пазарен наем на процесния имот.

При първоначалното разглеждане на делото с участието на ишците и ответницата С., са ангажирани и гласни доказателства за установяване на твърдяното от ответницата Р. С. давностно владение.

Представени са медицински документи за здравословното състояние на М.Б.Д. към 1996г., поради твърдяното недостойнство за наследяване на ответника С. М. М..

Въз основа на така установеното от фактическа страна въззивната инстанция прави следните правни изводи:

Основният спорен по делото въпрос е дали е основателно възражението по чл. 76 ЗН и в зависимост от отговора на този въпрос между кои лица следва да се допусне делбата.

Ишците – приобретатели на 1/2 идеална част от процесния апартамент, са заявили искане за делба. Като ответници по делото участват както другият наследник - Р. П. С., така и прехвърлителите на процесната 1/2 идеална част – Ю. М. М. - Х. и С. М. М.. Не е спорно, че ответниците са наследници на М.Б.Д., починала на 15.01.2012г., както и че през 2016г. същата е закупила процесния апартамент. В писмения отговор по чл. 131 ГПК ответната страна Р. С. прави възражения за относителна недействителност на извършената замяна между ишците и ответниците С. М. М. и Ю. М. Х. - М., тъй като прехвърлителите не са имали правото да се разпореждат с наследствената им идеална част.

С оглед конкретиката на настоящия казус и ангажираните по делото доказателства съдът намира, че възражението по чл. 76 ЗН е основателно, до какъвто правилен извод е достигнал и районният съд.

Съгласно посочената разпоредба актовете на разпореждане на сънаследник с отделни наследствени предмети са недействителни, ако тия предмети не се падат в негов дял при делбата. Сочената разпоредба регламентира т.нар. относителна недействителност и се прилага само и доколкото е направено възражение от страна на наследник, неразпоредил се с притежаваната наследствена част. В случая ответницата, като наследник на майка си, е направила възражение за относителна недействителност по отношение на разпоредителната сделка - замяна, заявено в срока по 131 ГПК в образуваното делбено производство. Поради това се дължи произнасяне по направеното възражение.

Според ТР № 1/2004г. по т.д. № 1/2004г. на ОСГК на ВКС и последващата практика на ВКС целта на чл. 76 ЗН е да не се раздробява наследственото имущество, т. е да не се увеличава броя на съсобствениците, за да може делбата да се извърши при спазване принципа на чл. 69, ал. 2 ЗН. Сънаследникът, неразпоредил се с дела си от наследствения имот, в случая ответницата Р. П., упражнила правото си по чл. 76 ЗН цели прогласяване на недействителността по отношение на нея на акта на разпореждане – замяната, със сънаследствената вещ. Целта е апартаментът да се върне в делбената маса, за да може да се извърши делба само между сънаследниците и всеки от тях да получи реален дял от наследството, а неравенството на дяловете да се

уравни в пари.

Възражението по чл. 76 ЗН е извършено в делбения процес от наследник, който не се е разпоредил с наследствения си дял и е насочено срещу възмезден акт на разпореждане, с който наследник прехвърля дела си на трети за съсобствеността лица. В соченото по-горе ТР е предвидено, че актът на разпорежда със сънаследствената вещ, изцяло или отчасти е непротивопоставим по отношение на останалите сънаследници, доколкото с разпоредената вещ не се изчерпва наследството и не се касае за хипотеза на разпореждане по чл. 212 ЗЗД или е налице хипотеза на извършени разпореждания от всички сънаследници с наследствения им дял или разпореждането е между тях.

В оглед това от страна на възразилия наследник са представени доказателства за това, че с процесното жилище не се изчерпва наследствената маса на наследодателя. Представени са възстановителни решения, издадени по реда на ЗСПЗЗ, както и справка от регистъра на земеделските земи, издадена от ОСЗ, видно от които наследодателят М.Б.Д. е притежавала в съсобственост с други лица множество имоти в землището на с. Г.Д., общ. Р..

Тук следва да се отбележи това, че едва във въззивната жалба жалбоподателите правят възражение за това, че по делото липсвали доказателства земеделските земи да са станали част от наследството на М.Д., доколкото няма данни да е приемано наследството. Соченото е заявено за пръв път пред настоящата инстанция, поради което не следва да се обсъжда.

За пълнота на изложението следва да се посочи, че едно наследство може да бъде прието – изрично или с конклюдентни действия, както и да бъде поставен отказ от наследство. По делото няма твърдения и доказателства М.Д. да се е отказала от наследството на наследодателя си, за да се приеме, че възстановените имоти не са преминали в патримониума ѝ.

По възражението по чл. 76 ЗН районният съд се е произнесъл с отделно решение по реда на поправка на очевидна фактическа грешка по указания на въззивната инстанция. Същото не е обжалвано от страните по делото. Обжалвано е единствено основното решение, в което са изложени съображения за това, че възражението за относителна недействителност на разпоредителната сделка е неоснователно. Решението за поправката, след като влезе в сила, както е в случая, доколкото не е обжалвано, се инкорпорира в първоначалното решение и те съставляват едно цяло. Затова първоначалното решение важи с поправеното съдържание от деня, в който е било постановено, а не от деня на поправката. Това е така, защото целта на поправката е само да премахне несъответствието между волята на съда и нейния външен израз. Ето защо в случая не е било необходимо подаване на нова жалба срещу решението по чл. 247, ал. 1 ГПК, а подадената първоначална жалба с изложените в нея доводи е достатъчна за извършване на проверка за поправеното решение и в частта относно основателността на възражението по чл. 76 ЗН.

С атакуваното решение, районният съд, приемайки за основателно възражението на ответницата за относителна недействителност на

разпоредителната сделка – замяна, е отхвърлил иска за делба както по отношение на приобретателя, така и по отношение на прехвърлителите. Когато обаче в инкорпорирано възражение по чл. 76 ЗН в производството участват както приобретателя, така и прехвърлителя, делба следва да се допусне при всички положения. Ако възражението е основателно делбата следва да се допусне с участието на прехвърлителите. При положение че е неоснователно като страна ще участва последващият приобретател. Не е възможно при уважено възражение по чл. 76 ЗН да не бъде извършвана делба, доколкото разпоредителната сделка е относително недействителна и състоянието ѝ зависи от това как впоследствие ще се развие делбения процес. Ако във втората фаза имотът се падне в дял на разпоредилия се сънаследник относително недействителната сделка става валидна и в отношенията приобретател – прехвърлител поражда всичките си правни последици. Ако имотът се падне в дял на неразпоредилия се съсобственик, прехвърлителят сънаследник отговаря спрямо приобретателя по реда на чл. 189 и сл. ЗЗД. В посочения смисъл са разясненията в ТР № 1/2004г. по т.д. № 1/2004г. на ОСГК на ВКС.

С оглед основателността на възражението по чл. 76 ЗН делбата ще следва да се допусне между сънаследниците Р. П. С., Ю. М. М. - Х., и С. М. М., при квоти 1/2 идеална част за Р. П. С., 1/4 идеална част за Ю. М. М. – Х. и 1/4 идеална част за С. М. М..

Тук следва да се отбележи и това, че за жалбоподателите съществува правен интерес да атакуват решението, с което изцяло се отхвърля иска за делба, за да може делбата да се извърши докрай, за да е ясно в чий дял се пада наследственият имот.

Обстоятелството, че с исковата молба не е направено искане за делба с участието на прехвърлителите е ирелевантно. Видно от същата последните участват като ответниците по делото и с оглед на това, че са прехвърлители по сделката атакувана чрез възражение по чл. 76 ЗН те са главни страни в делбения процес. В посочения смисъл е приетото в т. 1 ТР № 1/19.05.2004г. по т.д. № 1 ОСГК на ВКС. След като са главни страни в процеса и е уважено възражението за относителна недействителност делбата следва да се допусне с тяхно участие. В посочения смисъл са: Определение № 3372/06.11.2023г. на ВКС по гр. д № 951/2023г. I г.о. на ГК; Решение № 103/18.07.2013г. на ВКС по гр.д. № 815/2012г. II ГО, ГК; Определение № 50062/23.02.2023г. на ВКС по гр.д. № 2985/2022г. II ГО, ГК; Решение № 208/22.12.2017г. на ВКС по гр.д. № 369/2017г. I ГО, ГК и др.

Следва да се отбележи, че възраженията на ответницата Р. С. за това, че е придобила имота по давност, респ. за това, че сънаследникът С. М. М. е недостоеен да наследява своята баба са неоснователни и недоказани.

По делото липсват доказателства ответникът да е извършил побой по отношение на своя наследодател – неговата баба. Представените медицински документи в тази насока не установяват сочените обстоятелства, както и авторството на извършителя. Освен това хипотезите, при които едно лице е недостойно да наследява са изрично посочени в закона – чл. 3 ЗН, измежду

които соченото от ответника - извършен побой, не попада.

Неоснователно и недоказано е и възражението на ответницата Р. П., че е придобила имота по давност. Обстоятелство, че същата е живяла в апартамента не означава демонстриране на собственически права. Липсват доказателства в продължение на 10 години да е владяла имота и да е демонстрирала собственически права спрямо майката си, а след нейната смърт и по отношение на останалите наследници. Тук следва да се отбележи и това, че наследодателката, собственик на апартамента, е починала през 2012г. Делбеното дело е заведено през 2016г., поради което не е изтекъл изискуемият 10 годишен срок, за да може имотът да бъде придобит по давност спрямо другите наследници – ответниците по иска за делба.

С оглед на изложеното по-горе обжалваното решение ще следва да се отмени, в частта с която не е допусната делба между сънаследниците Р. П. С., Ю. М. М. - Х. и С. М. М., и вместо това се допусне делба на самостоятелен обект в сграда с предназначение – жилище, апартамент с идентификатор № 04279.629.18.1.7. с площ от 77 кв.м., находящ се в сграда с № 1 (едно), построена в поземлен имот № 18 (осемнадесет) кадастрален район №629 (шестстотин двадесет и девет), ЕКАТТЕ 04279 (нула четири хиляди двеста седемдесет и девет) по кадастралната карта на гр. Б., одобрена със заповед № РД – 18 – 32 от 10.05.2006г. на изпълнителния директор на Агенцията по кадастъра, адрес на имота гр. Б., п.к.***, ж.к. С., ул. С.* (петнадесет), вх. В, ет. 3 (трети), ап. 7 (седем), при съседни самостоятелни обекти в сградата: на същия етаж № 04279.629.18.1.8, под обекта № 04279.629.18.1.4 и над обекта: № 04279.629.18.10, ведно с мазе №17 (седемнадесет) и 6,4501 % идеални общи части на сградата и от правото на строеж, между съделителите Р. П. С., Ю. М. М.- Х., и С. М. М., ЕГН *****, при квоти 1/2 идеална част за Р. П. С.; 1/4 идеална част за Ю. М. М. - Х., 1/4 идеална част за С. М. М.. Отмяна на акта се налага и в частта, с която са присъдени разноски и държавна такса, като тези въпроси се решават едва във втората фаза на делбения процес - чл. 355 ГПК. На соченото основание разноски не се дължат и за настоящата съдебна инстанция. В полза на жалбоподателите разноски не се дължат поради неоснователността на жалбата, с която са поискали делба да се извърши с тяхно участие.

Атакуваният акт ще следва единствено да се потвърди в частта, с която е отхвърлен искът за делба по отношение на жалбоподателите Д. А. Х. и Е. К. Х..

Водим от изложеното и на основание чл. 271, ал. 1 ГПК, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 900012/17.01.2023 г., постановено по гр.д. № 2430/2018 г. по описа на Районен съд - Б., в частта с която не е допусната

делба между Р. П. С., ЕГН *****, Ю. М. М. - Х., ЕГН ***** и С. М. М., ЕГН *****, както и в частта за разносните и за държавната такса и вместо това ПОСТАНОВЯВА:

ДОПУСКА делба на самостоятелен обект в сграда с предназначение – жилище, апартамент с идентификатор № 04279.629.18.1.7. (нула четири хиляди двеста седемдесет и девет, точка, шестстотин двадесет и девет точка осемнадесет точка едно точка седем), с площ от 77 кв.м. (седемдесет и седем квадратни метра), находящ се в сграда с № 1 (едно), построена в поземлен имот № 18 (осемнадесет) кадастрален район №629 (шестстотин двадесет и девет), ЕКАТТЕ 04279 (нула четири хиляди двеста седемдесет и девет) по кадастралната карта на гр. Б., одобрена със заповед № РД – 18 – 32 от 10.05.2006г. на изпълнителния директор на Агенцията по кадастъра, адрес на имота гр. Б., п.к.***, ж.к. С., ул. С.* (петнадесет), вх. В, ет. 3 (трети), ап. 7 (седем), при съседни самостоятелни обекти в сградата: на същия етаж № 04279.629.18.1.8, под обекта № 04279.629.18.1.4 и над обекта: № 04279.629.18.10, ведно с мазе №17 (седемнадесет) и 6,4501 % идеални общи части на сградата и от правото на строеж, между Р. П. С., ЕГН *****, Ю. М. М.- Х., ЕГН ***** и С. М. М., ЕГН *****, при квоти 1/2 идеална част за Р. П. С.; 1/4 идеална част за Ю. М. М. - Х. и 1/4 идеална част за С. М. М..

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 900012/17.01.2023 г., постановено по гр.д. № 2430/2018 г. по описа на Районен съд - Б. в частта, с която е отхвърлен искът за делба по отношение на Д. А. Х. и Е. К. Х..

Решението може да се обжалва пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____